

האם אנחנו מוכנים למשיח? גליון מספר 50

שאל נא את הכהנים תורה

א. בדיוק כמו שהיה במצרים, כמו שכתוב בפרשה ושמתם את הדבר הזה לחק לך ולבניך עד עולם! הקב"ה הביא על האומות עשר מכות, וביום שהכה הקב"ה כל הרשעים כמו שכתוב כי הנה היום בא בער כתנור וגו', פסח על הצדיקים כמו שכתוב וחמלתי עליהם כאשר יחמול איש על בנו (ע' שמור' פ"ח ז). הקב"ה הושיע את עמו וקבץ אותם לירושלים, ועשה כל כך הרבה נסים נפלאים שמעולם לא היה כן (זכריה פרק ח ו-ח). אני כהן ורצתי להביא קרבן תודה על כל הנסים שאירעו לי, ונתספקתי לגבי התנופה, האם צריך שני כהנים להניף, או אני יכול להניף לבד בתורה בעלים ובתור כהן? (ע' מנ"ח מצוה קמא, ומקד"ד ס' יח אות ב)

ב. ככר אחד טמא נתערב בתוך תשעה ככרים טהורים, וכל המשפחה ישבו ביחד לאכול, וכל אחד אכל ככר, [והרי מי שאכל דבר טמא הוא טמא כלפי תרומה], מה הדין של כל המשפחה (ע' רמב"ם שאר אה"ט פ"ט ה"ג)

ג. השלשלת של האופנים (שהוא טמא) לגמרי חלודה, ונגעתי בשלשלת האם נטמאתי? ועל הצד שלא מה הדין אם נגעתי במקום אחר באופנים? (ע' כלים פ"ג מ"ה)

ד. מת בתוך אהל העשוי מבגד שמקבל טומאה שנטוי בתוך הבית, האם מציל על שאר הבית מליטמא? (ע' תוס' שבת כז: ד"ה ואין, וראב"ד פ"ה מטו"מ ה"ב, ור"ש אהלות פ"ח מ"א)

ה. איזה מראה! כל הנשים מכל הדורות מכל השבטים, עומדות בתור להקריב כל הקרבנות לידה שחייבות. כולם רוצות לזכות לאכול מקרבן פסח, וכבר שבועות לפני פסח עומדות בתור. ברצוני לדעת האם מקדישים העולה קודם או החטאת, והאם הסדר מעכב או שזה רק לכתחילה? (ע' זבחים צ)

הלכתא למשיחא

עוד מעט יגשו הכהנים לעבודה, ולפנ"ז צריכים ללמוד הלכות בגדי כהונה היטב. בגדי כהונה צריכים שיהיו חדשים ונאים וארוכים (לא יותר מדי) שנאמר לכבוד ולתפארת. כהן שחסר אחת מבגדי כהונה ועבד עבודתו פסולה וחייב מיתה בידי שמים. ואפי' חסר עינבל אחת מפעמוני המעיל של הכה"ג הרי זה מחוסר בגדים. אם נקרעו הבגדים ועבד בהם י"א דעבודתו פסולה, וי"א דחייב מיתה בידי שמים משום מחוסר בגדים. יש איסור לקרוע בגדי כהונה, ודוקא דרך השחתה, אבל על מנת לתקן מותר.

בגדי כהונה צריך להיות מתאימים בדיוק לגופו, לא ארוך מדי, ולא קצר מדי, ואם עבד בהם י"א דחייב מיתה ביד"ש משום מחוסר בגדים או ייתור בגדים. אם עבד בבגדים מטושטשים (מלוכלכים) עבודתו פסולה וי"א חייב מיתה. גדר מלוכלך י"א אפי' טיפה קטנה של טיט. וי"א דמעט דם או שמן לא חשיב מטושטשים (וראיה ממילואים שהזו על הבגדים).

אסור שיהא דבר חוצץ בינו לבין הבגדים, ולכתחילה לא יהא שום אבק או אויר בינו לבין הבגד. ואם יש דבר החוצץ עבודתו פסולה, וי"א חייב מיתה כדין מחוסר בגדים.

כהן שעבד ביתור בגדים חייב מיתה. י"א היינו דוקא בבגדי כהונה, כמו שני אבנטים, אבל בגדי חול אין בו משום יתור בגדים, וי"א דה"ה בגדי חול, וכל דבר חשוב אפי' פחות מג' אצבעות נחשב כיתור בגדים. שעון וכן שאר תכשיטים י"א דינו כבגד. ולענין משקפים נחלקו האחרונים אם נחשב כבגד. תפילין של יד חוצצים, וי"א דהוי כיתור בגדים. תפילין של ראש אינו חוצץ. בגדים ארוכים פסולים כנ"ל, וצריך לזוהר כשמתכופף שלא יתראו בגדיו.

אסור ליכנס להיכל בלי בגדי כהונה, וי"א אף בין האולם ולמזבח.

לכל כהן עשו שתי כתנות כדי שיהא לו להחליף, וכן בכל הבגדים, ובגדי כהונה באים משל ציבור, ויחיד יכול לנדב לציבור. בגדי כהונה קודש הם ואין ללבושם חוץ למקדש, אבל במקדש יכול ללבושם אפי' שלא בשעת עבודה, (ולענין האבנט לדעת הרמב"ם אסור שלא בשעת עבודה משום כלאים, והראב"ד חולק). קודם שלובש בגדי כהונה צריך לעיין בכל גופו לראות שאין בו שום דבר החוצץ. סדר הלבשה מכנסים כתונת אבנט ומצנפת, וצריך ללבושם בסדר הזה, ואם בטעות לבש הכתונת קודם צריך לפושטו, ושוב ללבוש בסדר.

(כל המראה מקומות לקוח מספר תורת הקרבנות הלכות מחוסר בגדים וקרועי בגדים)

תשובות לשאלות גליון שעבר

א. כל כלל ישראל נתעלו במדריגה העליונה של מלאכים שאין למעלה ממנה, והקב"ה בעצמו ירד לדור עם כלל ישראל, וזה היה כ"כ בפתאומיות, ואפי' אותן שהיו משוקעים בעבירות, ורצו להעלות מהן, פתאום נתעלו מדרגתן להושיבם עם האבות והנביאים (בהגר"א שה"ש וי"א, יב)! **רצתי להביא קרבן תודה, ונסתפקתי האם הלויים אומרים שירה (מזמור לתודה) בעת ניסוך היין? (ע' ערכין יא,; ותוס' ר"ה ל: ד"ה ונתקלקלו, וזה"ק פ' צו לב,; וספר חסידים תתרי"ד)**

תשובה: מבואר בגמ' בעירכין דדוקא קרבן ציבור שקבוע להם זמן אומרים שירה, וקרבן יחיד אין אומרים שירה. ובזה"ק משמע דאיכא שירה, אמנם עי"ש במתוק מדבש בשם המפרשים מה שדחה. ובספר חסידים ועוד כמה ראשונים מבואר דאיכא שירה על קרבן תודה וצ"ע.

ב. הייתי בבנין שהיה בו מת, החלונות והדלתות היו סגורים, אמנם האם הטומאה עוברת דרך הנקבים העשויים להכניס אויר מהמזגן, וזה פתוח לחדר שבו המת? (ע' אהלות פ"ג מ"ב במפרשים)

תשובה: בדרך כלל שיעור פתח כדי שטומאה תעבור דרכו, הוא טפח על טפח. אמנם חלון העשוי למאור שיעורו כפונדיון שהוא קצת יותר משליש טפח. ואיתא במשנה חלון שהוא לאויר, שיעורה מלא מקדה. ופ' הרמב"ם דהיינו שעשוי למאור, ולאויר הכוונה לאפוקי בין חדר לחדר שאינו נעשה למאור, וכ"פ הר"ש במסקנתו וכ"פ הרא"ש. עוד פי' הר"ש לאויר שצופה בה למרחוק לשמור גנות ופרדסים, וחזר בו מפירוש זה, אבל תוס' בב"ב יט: החזיקו בפירוש זה וכתבו דהשיעור מלא מקדה בינוני שהוא כשליש טפח. [ובתשובת שרידי אש ס' קע"ט החמיר משום זה בנקבים העשויים להשמיע קול הדרשן שצריכים להיות פחות מפונדיון]. ותפא"י והמשנה אחרונה פי' הכוונה להכניס בה אויר. ולכן לפי הרמב"ם ר"ש ורא"ש אין מקום להחמיר, ובדעת תוס' בב"ב אינו מוכח דאויר הכוונה להכניס אויר, אלא כמש"כ הר"ש לראות מבחוץ, ורק לפירוש התפא"י ומשנ"א יש מקום לחשוש שהטומאה תעבור דרך נקבי המזגן אם הוא בשיעור פונדיון, ויש לצרף לזה דעת הפנ"י שפתח שלא נעשה להכניס ולהוציא אינו פתח מן התורה, (ודבריו מבוססים על פי' המהר"ם בפ"ה מ"א מובא בתויר"ט, והחת"ס ביר"ד ס' ש"מ ועוד חולקים על הפנ"י), ועוד צירופים במה שדנו הפוסקים לגבי מערכת הביוב (ע' פתח האהל כלל ב סימן ז).

ג. בעת שהייתי מנקה המקום כל הגויים שנהרגו, הייתי לבוש כפפות מעור, ואחזתי במקל (של מתכת) וזה נגע באברי המתים. ולכאורה המקל הוא אבי אבות הטומאה מדין חרב הרי הוא כחלל, והכפפות אב הטומאה, ואני ראשון (למ"ד הגויים אינם מטמאים במשא), ואני יכול לטבול ולהיות טהור לערב, אמנם נסתפקתי אפשר דכמו שיש דין של חיבורים במת (שמעון נוגע בראובן בעת שראובן נוגע במת, שמעון נטמא ז' ימים), אפשר דיש דין חיבורים לחרב כחלל, ומכיון שנגעתי בכפפה בעת שמחובר לחלל חרב, אזי אני טמא ז' ימים? (ע' מקד"ד מט, א, חז"א אהלות טו, תפא"י ורש"ש אהלות פט"ו מ"ב, ומנ"ח מצוה רסג)

תשובה: המנ"ח נסתפק בזה ונוטה דיש דין טומאה בחיבורין לחלל חרב, והמקד"ד וחז"א הוכיחו דאין דין חיבורין לחלל חרב, ומדברי התויר"ט פט"ו מ"ב משמע דאין דין טומאה בחיבורים, והרש"ש שם תמה עליו, וע' כס"מ פ"ז מטומאת מת ה"ה.

ד. כלי שנשבר ואינו ראוי למלאכתו הראשונה, אבל ראוי לקבל בו משקים, האם הוא מקב"ט (ע' רמב"ם כלים פ"ח ה"י) **תשובה:** כל כלי שנשבר ואין ראוי למלאכתו ראשונה אע"פ שראוי למלאכה נטהר. ובכלי חרס יש דין שאע"פ שנשבר ואין ראוי עוד למלאכתו ראשונה מקבל טומאה אם ראוי לקבל מים, לדעת הרמב"ם אפי' לא ייחדו לזה, ולרש"י צריך לייחדו לזה, (ע' חז"א כלים יח.ו).

ה. איזה מחזה! תחיית המתים כבר התחיל בעת חנוכת המקדש, ויחזקאל הנביא בעצמו הוא הכהן המחנך המקדש (יחזקאל מג, יט והלאה), ולאחר שהקריב יחזקאל השעיר לחטאת ופר ואיל לעולה, השליכו הכהנים עליהם מלח (שם כד)! ונסתפקתי האם שייך לנדב קרבן מלח? ואם שייך האם צריך למלוח המלח? (ע' רמב"ם תר"מ פ"ט ה"א, רדב"ז ואר"ש שם, וחז"א מנחות לג, טו, ושיח השדה ליקוטים ח)

תשובה: הרדב"ז ואר"ש אומרים שאין שייך קרבן מלח, והחז"א הבין הרמב"ם כפשוטו, דיש דין קרבן מלח. וכתב הגר"ק בשיח השדה דצריך ג"כ למלוח המלח.